

ČASI SE SPREMINJAJO – IN TIPI PLANINCEV Z NJIMI (1)

ŽIGOVCİ, ČREDNIKI IN DRUGI

LOJZ ŠTEBLAJ

V več kot štirih desetletjih potepanja po gorah je rajni **Janko Mlakar** dodobra spoznal večino tega, kar je takrat hodilo ali lezlo po Alpah. Mož bistrega pogleda, ostrega razuma, znanstvenega načina razmišljanja in nabrušenega peresa je svoja spoznanja strnil v študiji »Nekaj iz morfologije in biologije planincev«. Objavil jo je v Planinskem vestniku davnega leta 1936. Zaradi odmevnosti in znanstvene teže to študijo ponatiskujejo v vseh izdajah njegovih zbranih ali izbranih spisov, pa tudi jaz ne morem mimo nje kar tako.

Rod planincev je razdelil v devet plemen:

1. Navadni planinec (*homo alpinus vulgaris*) se drži z rdečo barvo zaznamovanih poti.
2. Planinski vriskač (*h. a. ululans*) se povsod in vedno dere oziroma vriska.
3. Planinski dihur (*h. a. putorius*), po naše tudi Mica Kovačeva, piva, n'č pvačava, izgine, ne da bi plačal ceho.
4. Planinski plazilec (*h. a. reptans*), plezalec, alpinist.
5. Planinski voluhar (*h. a. hipudaeus*) trga in uničuje gorsko rastlinstvo.
6. Goli planinec (*h. a. nudus*) je razgaljen ali pomanjkljivo oblečen planinec.
7. Planinski smučar (*h. a. hiemalis*) na snegu uporablja podaljšana stopala.
8. Planinska bolha (*h. a. pulex*) preskakuje ledeniške razpoke.
9. Planinski grabež (*h. a. rapax*) uničuje in onesnaži stavbe in njih opremo.

Petindeset let po nastanku študije lahko samo pohvalimo pronicljivost Mlakarjevega dela. Naša dolžnost pa je ugotoviti njegova izhodišča oziroma omejitve:

- Obravnava le ozemlje Alp in ne sega ne v Himalajo in ne na Balkan.
- Razvršča le človeška bitja, ki hodijo v gore, ne da bi se s tem preživljala; ne obravnava ne poklicnih vodnikov, ne oskrbnikov, ne kuharic in drugega pomožnega osebja, pa tudi ne nosačev, pastirjev, drvarjev, rudarjev itn.
- Zanemari tiste, ki hodijo v hribe z morilskimi nameni, tako »gospode« lovce kot lovske čuvarje in nadzornike kakor tudi lovce kar tako, domače in divje.
- Upošteva le tiste, ki za premikanje uporabljajo lastne okončine. Prihranjena mu je bila obravnava voznikov in potnikov raznih smrdečih in ropotajočih pridobitev civilizacije, kot so motorna kolesa različne velikosti, avtomobili, traktorji, helikopterji, letala, motorne sani in vse vrste vlečnic, sedežnic in ostalih pasem žičnic.

Po tolikih letih od objave ugotavljamo predvsem – dejal bi, da kar desetkratno – povečanje števila planincev, pa naj bo to bodisi naraven pojav ali naravna nesreča. Seveda je v tem času prišlo tudi do temeljitega križanja prvotnih plemen. Nastala so nova plemena, križanci, pa

tudi izrodki. Upamo, da so v kakšnih odročnih dolinah le ostala tudi čistokrvna plemena, zato osnovna opredelitev Hudomušnega Janka še danes velja, razen če omenimo izginotje posebne vrste planinskega skakača (*h. a. saltans*), ki je menda prebežal med letalce.

Poskusimo sedaj po svoji moči ugotoviti nove združbe po njihovih osnovnih značilnostih. Dokler se temeljito ne ustalijo, pustimo začasno ob strani, ali so to plemena, družine, razredi ali oddelki, križanci ali izrodki.

SPOMINI NA IZLETE

10. Planinski žigovec. Razglednice, dnevnike, listke itn. žigosa večina planincev. Toda pravega starega žigovca spoznate po obupnem kriku »štēplna ni!!!!«, s katerim navadno obvesti vesolje o krivici, če se mu primeri. Če resnica ni tako skrajno kruta, pravi žigovec potegne iz nahrbtnika lastno tiskarno, posebno blazino in papir za preskusne odtise. Dnevnik ali kaj drugega resno žigosa šele takrat, ko je prepričan v stoočstni uspeh odtisa. Seveda se izogiba vrhov, za katere ve ali sumi, da so brez žiga. Vajenci teh mojstrov, ki še nimajo lastne blazine, si pomagajo – če te ni v skrinjici ali pa če je suha – s slinjenjem ali mazanjem žiga s kemičnim svinčnikom. Seveda se tak odtis ne more meriti z odtisi mojstrov.

Posebna pasma žigovca ne pobira odtisov, ampak žige. To jezi prave žigovce, planinska društva in ostale skromne planince. Poskusi, da so kovinske žige priklenili na debelo verigo, niso uspeli, ker so strastni posebnosti odnašali še verige. Novejši izum čvrsto zacementiranih zakrivljenih kovinskih žigov pa še ni toliko star, da bi mogli soditi, če se bo obnesel. Menda je predvidena najmanjša teža skale, v katero so zacementirani, vsaj sto kil. Res me zanima, če bo zadosti.

Žigovci so tako samice kot samci.

11. Čredni planinec živi občasno v manjših ali večjih čredah. Veselo drobi na izlete za ovnom-vodnikom, z lahkoto premaguje višave, težave in veselja hoje po gorah. Ime ima po tem, ker zvesto sledi čredi. Navadno se dosti ne zmeni, kod ga oven vodi.

Ponudi se, na primer, da bo šel s teboj, ko izve, da nameravaš nekam, kjer še nisi bil. Čredni planinec pa je tam že bil, seveda s čredo. Na izhodišču nato neobgleno ugiba med več možnostmi; kar nekako se ne more odločiti za nobeno. Če v bližini ni žive duše, moraš iz nahrbtnika potegniti poslikan papir, da lastno-ročno urediš zadevo.

Drugi pripoveduje, da je bil v Dolomitih. Na katerem vrhu, se prav sedaj ne spomni, niti imena doline se ne spomni, še manj pa imena kakega bližnjega mesteca. Ugotoviš le lahko, da se po njegovem raztezajo Dolomiti od Polho-

vega Gradca do... Mt. Blanca! Na izletu pa je bilo vreme lepo, le enkrat je ponoči deževalo, pa so iz šotorov pobegnili v neki senik. In pomislite: naslednje leto so prespali v istem seniku!

Med črednimi planinci prevladujejo samice, opažene pa so bile tudi skupine samcev, ki so tavale, npr. pod Zeleniškiimi špicami iz Bistrice na Kamniško sedlo.

TRANSVERZALISTI

12. Planinski potovec je navaden planinec, ki se je odločil, da bo v mreži zaznamovanih planinskih poti izbral posebej označene in oštevilčene, ki imajo nekje svoj začetek in nekje konec, vmes pa večje ali manjše število kontrolnih točk, opremljenih z žigi in mrkogledimi oskrbniki. Ko v posebni knjižici zbere vse potrebne žige in avtograme oskrbnikov, jo pošlje organizatorju poti. Ta mu potem podeli posebno spominsko značko – ali pa tudi ne.

Takih planinskih poti je samo v Sloveniji na ducate. Številko 1 nosi še vedno prva, najdaljša, najlepša in sploh naj... Slovenska planinska pot od Maribora do Kopra, ki jo zmerjajo tudi

za transversalo. Zmotno je mnenje, da so po tej poti prišli tisti, ki so kolonizirali Primorje.

Od takih poti ima največ tisti, ki mu ni le do žigov in značk, pač pa rad načrtno vtakne nos in razveseli oko z različnimi lepotami na izbrani poti. Potovec je torej pravo nasprotje planinskega zvesteža.

Med planinskimi potovci so tako samci kot samice, pa tudi naraščaj. Hodijo v manjših trumah, pa tudi posamič. Večje trume so bile opažene le redko.

13. Planinski zvestež je planinec, ki je zapriseženo ali le z redkejšimi »skoki čez plot« zvest le eni izvoljeni planinski postojanki, redkeje enemu samemu vrhu. Leto in dan obiskuje svojo izvoljenko ali izvoljenca in se le malo zmeni za vse ostale »pregrešne« možnosti, po novem cesarju opcije. Ne pozna ljubosumja in ga ne moti, če občuduje izvoljenko ali izvoljenca še truma drugih.

Seveda so tudi častne izjeme: zvesteži-samotarji.

Družabni zvesteži ustanovijo celo klube prijateljev izvoljenca. Imajo lastne vpisne knjige, v katere se smejo vpisovati šele od tridesetega obiska v koledarskem letu dalje. Ob imenu

Enotne planinske markacije

Komisija za pota pri Planinski zvezi Slovenije ugotavlja, da je stanje planinskih poti v Sloveniji »povprečno«, nekateri predeli, predvsem na Primorskem in ponekod na Dolenjskem, pa so slabo vzdrževani. Ob tem je treba poudariti stališče te komisije, da bi v doglednem času morali poenotiti označevanje poti po vsej Sloveniji, pri čemer so mišljene v prvi vrsti transversale. Mnenje komisije je, da bi morale biti transversale osnovna informacija, prednost pri označevanju pa bi vsekakor morale imeti evropske pešpoti, ker so mednarodne. Transverzale bi morali postopno dodatno označevati s smernimi puščicami, s tem pa bi lahko odstranili vse dodatne oznake ob markacijah, kar bi bila podlaga za morebitno oštevilčenje poti: pod isto številko bi bila pot v vodniku, zemljevidu in na terenu, kot predlaga predsednik Planinske zveze Jugoslavije **Tomaž Banovec**.

Svoje interese bi morali uskladiti Komisija za pota pri PZS, Komisija za popotništvo in geologi, ki imajo svojo geološko transversalo.

Kot pravi načelnik Komisije za pota pri PZS **Tone Tomše**, se v visokogorju pri nas stanje poti izboljšuje; težava je le ta, da je vedno več poti dotrajanih, društvom pa zmanjkujeta sredstev za vzdrževanje. »Trdim,« pravi Tomše, »da večina društev premalo skrbi za svoje poti: svoj denar vlagajo večidel v kočje in domove, poti pa prepuščajo kdo ve komu. Pri večini društev so problem tudi kadri, kajti starejši ne zmo-

rejo več napornega dela, mladih pa ni dovolj. Komisija za pota ima zdaj usposobljenih pet ekip za strojno nadelavo visokogorskih poti.«

Za letošnje leto so društva Komisiji prijavila, da bi bilo treba obnoviti naslednje visokogorske poti: Pot čez Plemenice, čez Kriško steno, na Bavški Grintavec, spodnji del Kopačarjeve poti v Prisojniku, pot Mlinarsko sedlo-vrh Kočne, Kremžarjevo pot na Kočno, Kopinškovo pot na Ojstrico, Pot čez Psico v Storžicu in na Mangart. Samo dve društvi imata sredstva za obnovo dveh svojih poti – stroški za obnovo vsake take poti pa znašajo 50 000 do 60 000 dinarjev.

Vsekakor je hvalevredna pobuda, da bi Knafelčevo markacijo veljalo zaščititi, kar pomeni, da bi z njo smeli označevati poti samo pooblaščenim markacisti, ne pa vsakdo, ki je doslej tako markiral svoje poti. Ker je največ takšnega nerada posebno pod gozdno mejo, markacisti že nekaj časa premišlujejo o tem, da bi se planinci bolj ukvarjali predvsem s potmi v visokogorju in nad gozdno mejo, medtem ko naj bi pod gozdno mejo s posebnimi tablami označevali samo začetke planinskih poti – in seveda točke, kjer obstaja nevarnost, da bi popotnik zašel.

Komisija za pota daje v premislek tudi naslednji predlog, ki bi bil nemara izvedljiv že prihodnje leto: če bi vsak član planinske organizacije iz Slovenije pri članarini prispeval dva dinarja posebej za vzdrževanje poti, bi samo s tem denarjem lahko letno obnovili štiri visokogorske poti ne glede na to, ali društva imajo denar ali ne. V tem primeru bi Komisija po lastni presoji izbrala prednostni vrstni red za obnovo.

vpisujejo tudi zaporedno številko obiska. Nekje sem tako videl številko 371 – pa leto ni bilo za toliko dni prestopno! To le pomeni, da nekateri prihajajo tudi po večkrat v enem dnevu. Po novem letu navadno uredijo knjigovodstvo, priredijo slovesnost in razdelijo kolajne za posamezne razrede števila obiskov.

Zanimivo je, da med zvesteži zelo redko vidiš namrgoden obraz, zelo pogosto pa nekaj zarotniški nasmešek.

Planinski zvesteži so večinoma samci. Najdemo jih največ ob industrijskih središčih, ki proizvajajo razne svinjarije. V bližini so njihovi izvoljenci. Iz zaupnih virov je znano, da je večina zvestežev celo registrirana v računalniku na koncu ulice Moše Pijada v Ljubljani.

STOTNIJE IN DRUGE SKUPINE

14. Planinski trumovec je navadno udeleženec posebej organiziranih množičnih pohodov vrste 100. Menda se je pričelo z ženskimi, nadaljevalo z železarji, do kam proti začetku abecede so prišli dandanes, pa še ni povsem raziskano.

Planinski trumovec živi v navadno prikrito, zatajevano željo, opraviti obvezno vsenarodno romanje npr. na Triglav, pa se prijavi na javni ali posebni razpis. Če je prijava sprejeta, je njegova skrb le ta, da pride ob dogovorjenem času primerno zavarovan pred vremenskimi spremembami, torej oblečen; in ker so taki pohodi navadno jeseni, ko kače še ne spijo, ne sme biti bos. Vse ostalo preskrbi organizator pohoda: vreme, prevoz, vodnike, prenočišča, seznanjanje javnosti itd. Kakšne probleme pa vseeno povzroči tak pohod, zlasti pri sto ženskah, pa vedo le v modnih trgovinah s športnimi potrebščinami, damski krojači, lepoticke in drugi te baže.

Navadno se tak pohod srečno izide, čeprav uspeh ni vedno 100-odstoten. Včasih jih pride na vrh le 85, včasih pa 115! Glede na namen organizatorja je odvisno, ali prevladujejo samci ali samice. Če prevladujejo samice, se lahko pripeti, da se katera poroči z kakšnim od vodnikov, saj nesreča nikoli ne počiva.

Nadaljnja značilnost takih pohodov je, da se jih večina pohodovcev udeleži trikrat: prvič, zadnjič in nikoli več.

Zadnje čase so objavili ekološko študijo o obremenitvi vegetacije in tal ob različnih človekovih aktivnostih, kot so ležanje, sedenje, stoja, vzpon in tek navzdol. Sedaj posamezniki, društva in celo krajevna oblast nasprotujejo takim trumarskim pohodom. Bajе mislijo celo za vrh Triglava določiti dnevno kvoto in posebne pisovalnice oziroma vrste, kot so zadnje čase v banki za devize z lastnega računa. Razmišljajo seveda tudi o primerni tarifi. Izid bo vsekakor zanimiv. Tolažim se s starim slovenskim reklom: Pametnejši prej ali slej odneha. Nestrpno pa pričakujemo objavo študije o obremenitvi vegetacije in tal s kolesi, motorji, avtomobili, tovornjaki, traktorji in buldožerji.

15. Planinski pohodnik se udeležuje množičnih organiziranih pohodov vrste na..., v..., v čast..., v spomin... itd. Pohodnik se

razlikuje od planinskega trumovca in zborovalca, ker organizator razpiše enkrat na leto le dan, cilj, smer(i) pohoda in čas proslave, vse drugo pa poteka po svobodni izbiri pohodnika. Število pohodnikov ni omejeno. Navadno na pričetku delijo kontrolne kartone, na cilju pa značke za enkratno, petkratno, desetkratno, dvajsetkratno, štiridesetkratno itn. udeležbo. Taki pohodi so navadno naporni, zato se pohodniki med pohodom, pa tudi na cilju primerno krepčajo. Ker so poti ali gazi ozke, slovanska duša pa široka, je jasno, da si mnogi dajejo duška na bližnjicah, obhodih ali pa kar tako. Zato organizator navadno preskrbi za spremstvo GRS, ki na koncu pregleda ožje in širše območje pohodovanja in pobere onemogle. Tudi primerjajo število izdanih in potrjenih kontrolnih kartonov.

Vsaka podobnost z romanji je zgolj naključna.

Med planinskimi pohodniki prevladujejo samci, udeležba samic pa je gotovo slišna, če že ne opazna.

GLASNI TIRANI

16. Planinski zborovalec bolj redko hodi po vrhovih, najdemo ga pa na raznih srečanjih, dnevnih planincev, proslavah, spominskih prireditvah, žegnanjih itn. Očitno ljubi družabna srečanja v planinskem okolju, zlasti če je organiziran tudi veselilni del s klobaso, tekočim okrepčilom in rajanjem. Klobaso uspešno spodrivajo starodavni čevapčiči in druge vrste osmojenega mesa.

Značilnost zborovalcev so klobuki, zlasti lični pradačni koničasti klobuki, ki izvirajo že iz šestdesetih let tega stoletja.

Bolj kot vse že napisano planinskega zborovalca privlači govorni del takih zborovanj, kar je očitno ob gromoglasnem ploskanju na koncu vsakega govora. Bajе je jakost ploskanja v nekem razmerju z dolžino govora.

Na zborovanja hodijo tako samice kot samci, le da je slednjih navadno še enkrat več kot samic.

17. Planinski gobeždač onesnažuje gorsko okolje s pretirano glasnim in gostobesednim besedičenjem, večinoma s samogovori. Glede na temo in izvedbo ločimo več zvrsti:

- Navadni gobeždač se o vsakdanjih temah pogovarja na večje razdalje, med gručami, najmanj pa od mize do mize! Daje duška veselju, da živi in da ga drugi morajo poslušati.

- Hvalisavec razglaša zgodovino oziroma največje ocvirke iz lastnega planinskega dnevnika. Prednost imajo dolge, nevarne ture v zelo kratkem času. Med pripovedovanjem se skromno ozira po naključnem občinstvu.

- Diktator je prava pokora med temi težaki. Z nenadnimi izbruhi »Ala, vsi gledat sončni vzhod! (ali zahod) ali kaj podobnega tiranizira skupine, nato pa še posameznike.

- Veseljak po svoje šaljivo razlaga vse, kar opazi, od naravnih pojavov do kron stvarstva. Navadno ni žaljiv. V njegov spored sodijo tudi malo ali sploh neverjetna pretiravanja in zgodbe. Poslušalce vleče (po gorenjsko: naklada), pa če kdo pelje ali ne.

• Zabavljač ogloda vse, kar vidi ali sliši. Vse mu gre na jetra. Pri komentiranju se ne ustraši niti meje dostojnosti, ne meje dobrega okusa. V dobro mu je šteti le, da je navadno manj glasen kot drugi gobeždači.

• Radijski gobeždač nosi s seboj kakšno škaflo. Ko jo slovesno vključi, se navadno sliši strašno šumenje in cviljenje, nato pa glasne recitacije: »Halo, Joško, tukaj Jani. Ali me slišiš? Oglasi se! Sprejem!«. Ko recitacijo ponovi deset- do dvajsetkrat, skomigne z rameni, izključi škaflo, da utihne šumenje in cviljenje, jo vtakne v nahrbtnik in jo pobriše na »boljše« mesto.

Kot gobeždači prevladujejo nasploh samci; med navadnimi gobeždači in hvalisavci je opazna tudi udeležba samic, ki pa skoraj ne nastopajo med diktatorji (javno) in radijskimi gobeždači.

DRUGAČNE MARKACIJE

18. *Planinsko svinè* je podvrst planincev, ki jim med vsemi rodovi moč najbolj naglo in očitno peša. Na izhodišču naložijo tako v nahrbtnik kot v žepe vsu mogočo kramo, večinoma pijačo, hrano, cunjice itd. Ko jim moč peša, selijo vsebino iz nahrbtnika bližje hrbtenici, navadno v želodec, da potem lažje hodijo. Papirčke, ovitke, omote, razne »pake«, steklenice, pločevinke, škatlice, vrečke, ogorki, lupine in vse take dele, ki si jih ne upajo spraviti skozi tanko črevo, mirno spustijo na tla tam, kjer se trenutno nahajajo, da se še bolj razbremenijo. Če se tako prekladanje dogaja v koči, bolj sramežljivi zbrcajo to blagodat pod mizo ali v kak kot.

Če pa se to dogaja kje na poti, vržejo to breme kam vstran. Na počivališčih delajo kupčke, manj sramežljivi pa se niti za to maniro ne zmenijo. So huda konkurenca markacistom, ker so za njimi v kopnem markacije nepotrebne. Spreminjajo obliko gorske pokrajine in so eden od vzrokov, da se višina in oblika gora stalno spreminja. Pripomorejo mnogo k slikovitosti pokrajine in po nepotrebnem odganjajo rahločutnejše planince.

Področje njihovega delovanja sega od avtobusnih oz. železniških postaj do vrhov gora, kjer je njihova prisotnost najbolj opazna.

Čeprav je po imenu srednjega spola, mora glede na učinkovitost imeti močne samce in rodovitne samice. S svinjanjem je dejavno zlasti pred plodno dobo, po tej pa jim učinek, tudi v svinjanju, vidno pojema.

19. *Planinski smetar* je »proizvod« planinskega svinèa. Obstajata dve vrsti. Planinski smetar teoretik si izmišlja razna gesla, kot je »Kar je dala civilizacija, naj tudi požre!« in podobna. Pri tem, upam, ne misli na ljudožrstvo. Deli pa tudi nasvete, da naj vsakdo nosi s seboj vrečko za odpadke, ki naj jo prazni v dolini v smetnjak.

Teoretično še ni čisto dognano, kaj vse so taki odpadki, ali tudi tisto, kar pride skozi črevesje. Zato so resni planinci nekoliko zbegani. Ko bo dognano še to, predvidevajo, da bo vsak član PZ dobil ob plačilu članarine še zelen listič z ustreznimi navodili.

Kaj pa tisti, ki članarine ne plačujejo? Ali bodo ravnali še po starem? Tako vsaka napredna misel rodi pomislek, kar velja tudi za uspeh teoretičnih smetarjev.

TV gledano je uspešnejši planinski smetar *praktik*. Vsako jesen se trume pretežno močnih samcev v spremstvu novinarjev napotijo opremljene s plastičnimi vrečami v Meko slovenskega planinstva, se povzpejo na samo najsvetejšo, to je na vrh Triglava, in poberejo v vreče vse, kar so pobožni romarji »darovali« poganskemu bogu Triglavu. Po obilnem dokumentiranju zmagovalno odnesejo plen v dolino. V dolino ne hodijo skozi Vrata, o čemer priča velik kup ostalin pri studencu pod Begunjskim vrhom.

Javnosti je manj znano, da posamezna PD organizirajo »čiščenja poti« ali pa nastavljajo ob počivališčih vreče ali sode za odpadke, ki jih bolj ali manj redno praznijo. Pri takem delu sodelujejo tudi samice. Ker pa ni o tem početju zbrane nobene TV, filmske in foto dokumentacije, tudi jaz ne bom vznemirjal javnosti s takim početjem.

Zanimiva se mi zdi tale zgodnica, čeprav nastopa v njej tudi oskrbnik.

Uro hoda nad dolino je v okolici prestolnice Gorenjske izletniška točka s planinsko kočjo. Na športni dan je dolinska šola priredila tja izlet. Bil je pravi živ-zav. Oskrbnik jih je marljivo strlel/gel. Ko je naval uplahnil, je pogledal skozi duri in ostrmel: kamor mu je neslo oko, povsod so ležali pisani ostanki obiska. Kaj je govoril, o tem spodobna zgodovina molči. Pove pa, da je skrbno nabral tri velike vreče okraskov, jih spravil v dolino in odpeljal pred vrata tiste šole. Na vreče je pritrdil napis: *Tole ste včeraj pozabili na...* Pravi, da se mu še do danes ni za pošteno najdbo zahvalil niti tov./g. ravnatelj, niti katera od soudeleženihih tovarišic ali gospodičen.

Hudomušni Janko sploh ni obravnaval dela oskrbnikov, zato si niti jaz ne drznem razširiti del in nalog oskrbnikov s takim početjem.

(Nadaljevanje prihodnjic)

odmevi

Stražni ognji

Dr. Hubert Požarnik je lani z »nadaljevanke« v Nedeljskem dnevniku sprožil polemiko s **trditvijo**, da je (vrhunski) šport oblika »toksikomanije« (kemični endorfini s morfinskim delovanjem, ki se sproščajo ob mišičnem naporu), do česar je prišel iz poročil iz ZDA. Združene države so dovolj pristojen teren za to, da njihovim izhodiščem smemo verjeti. Gotovo pa je tudi prof. Požarnik strokovnjak na **svojem** terenu, sicer ne bi bil v službi v Kliničnem centru kot psiholog. V času, ko je to pisal, pa je bil tudi predsednik Demokratske zveze, torej v samem vrhu političnih dogajanj.

Ob tem uvodu se zamislim nad ugotovitvijo **M. Raztresena** (PV 3/91) o zmanjšanju planinskega članstva lani. Možna je domneva, da gre za nezmožnost plačevanja članarine ob splošni